

Přáno pro časopis Veřejné zakázky, říjen 2018

Předběžné tržní konzultace na MPSV – dva roky pozitivních zkušeností

Je tomu více než dva roky, co vstoupil v účinnost zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) a spolu s ním „přelomové“ ustanovení explicitně ukotvující do naší právní úpravy zákonnou možnost pro zadavatele komunikovat před zahájením zadávacího řízení s dodavateli či odborníky a získat tak cenné informace o předmětu plnění a reálné situaci na trhu – tzv. předběžné tržní konzultace (dále jen „PTK“). Dnes si už jen málokdo vzpomene, jak to vlastně začalo. PTK si sice získaly pozornost rychle – mnohé reakce však byly zprvu negativní nebo alespoň doporučovaly opatrné vyčkávání. Ministerstvo práce a sociálních věcí bylo jedním z prvních zadavatelů, které PTK použilo, a to dokonce ještě před vstupem ZZVZ v účinnost. V té době byla k dispozici jen evropská směrnice č. 2014/24/EU, ze které se správnost postupu dovozovala. Postup se jevil správný i z pohledu interní Strategie odpovědného veřejného zadávání v resortu MPSV, kde komunikace a otevřenost k dodavatelům, férová soutěž a transparentnost vždy hrály důležitou roli. PTK jsme znali i ze zahraniční, především z britské praxe. Věděli jsme, že tento institut chceme zařadit do našich postupů a nebyl důvod s použitím vyčkávat.

První příležitost se naskytl s potřebou nákupu dodávek potravinové a materiální pomoci hrazené z Fondu evropské pomoci nejchudším osobám. MPSV do té doby zkušenosti s takto organizovanou pomocí neměla a bylo potřeba odpovědět si na některé organizační otázky, zjistit, co trh může nabídnout a kde jsou jeho limity. Veřejná zakázka obsahovala také aspekty odpovědného veřejného zadávání (dále jen „aspekty OVZ“), a tak bylo klíčové dodavatele včas s našimi záměry seznámit a poskytnout jim čas na případnou přípravu. Naše požadavky na aspekty OVZ byly přijaty překvapivě bezproblémově. Potvrdilo se, že pro trh zapojení aspektů OVZ není odrazující. PTK nám přinesla nicméně důležitá zjištění v organizační oblasti. Jejich provedení mělo řadu pozitivních přínosů. Koneckonců, je to právě důsledná příprava veřejné zakázky, která je základem úspěšné soutěže.

MPSV od té doby uspořádalo PTK minimálně ještě jedenáctkrát. Využili jsme PTK otevřené všem potenciálními zájemci i PTK s omezeným okruhem účastníků, ústní i písemné, společné i individuální, jedno i více kolové, často v různých kombinacích.

Uspořádání PTK nám pomohlo rozhodnout, zda můžeme využít otevřené řízení, či je nutné uspořádat soutěžní dialog. Pomohlo najít řešení i v případě, kdy zadavatel neobdržel žádné nabídky v rámci předchozího zadávacího řízení a kdy před opakovaným vyhlášením veřejné zakázky bylo nutné rozklíčovat, co trhu nevyhovuje a proč dodavatelé nepodali nabídky. PTK řeší řadu situací - podle individuálních specifik vždy vybíráme nejvhodnější nastavení.

PTK využíváme nejčastěji se zaměřením na specifikaci předmětu plnění veřejné zakázky (a teprve v návaznosti pak i na související okolnosti a aspekty veřejné zakázky nebo plnění). PTK se osvědčily jednoznačně pro složité a komplexní předměty plnění. Takovým případem byla například PTK zaměřená na zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání s předpokládanou hodnotou více než 100 mil. Kč bez DPH. Nepodcenili jsme ale ani přípravu u veřejných zakázek malého rozsahu, kde jsme

poptávali unikátní řešení. PTK zaměřené primárně na stanovení předpokládané hodnoty, určení kvalifikace či způsobu hodnocení, až na výjimky nevyužíváme.

Obecně na MPSV preferujeme PTK tak, aby byly otevřené všem potenciálním zájemcům, společně, v ústní formě, s následnou navazující písemnou částí, je-li to na místě.

A jak to děláme? Abychom zajistili co největší informovanost o plánovaných PTK, využíváme formulář ve Věstníku veřejných zakázek – Oznámení předběžných informací, políčko dodatečné informace. Dodavatele pozveme na PTK s krátkým vysvětlením, co to PTK je. Pro ty, co ještě nevědí, doplníme, co je smyslem PTK a jaká jsou její pravidla, a také přidáme odkaz na profil zadavatele, kde naleznou další podrobnosti k předmětu plnění, často i prezentaci pro společnou ústní část a další pomocné materiály. Formulář uveřejňujeme s dostatečným předstihem, aby si dodavatelé mohli udělat čas a připravit se. Právě dopředu zveřejňované dokumenty považujeme v tomto ohledu za klíčové. Dodavatelé se s nimi mohou v klidu seznámit, na poradě vedení firmy prodiskutovat, co je z pohledu firmy akceptovatelné, co lze „prozradit“, na co zadavatele upozornit, zkrátka většina z nich může přijít připravena a odborné diskuse jsou pak efektivnější.

Na PTK se pak vždy snažíme maximálně připravit i na naší straně. Aby vše dobře a bez zádrhelů proběhlo, je důležité, aby i naši kolegové z věcných útvarů rozuměli podstatě PTK, znali mantinely dané ZZVZ a laicky tedy „věděli, co se smí a co ne“. Ačkoli PTK školíme od konce roku 2016 průběžně na seminářích určených našim věcným útvarům, které díky tomu dokáží včas identifikovat nutnost zapojení tohoto institutu při přípravě veřejné zakázky, před samotnou PTK s přípravným týmem pro jistotu pořádáme i speciální porady.

Během společné ústní schůzky se snažíme vytvořit přátelskou a uvolněnou atmosféru na místě konání, a vždy začínáme poděkováním zájemcům za účast. To, že se rozhodli udělat si na naše PTK čas a zúčastnit se jich, sdílet svoje znalosti, odbornost a často i jedinečné know-how by nemělo být bráno samo sebou. Oddělení veřejných zakázek na úvod vysvětlí organizaci PTK, upozorní na nahrávání celé schůzky na diktafon apod. (Pro úplnost jen doplňujeme, že souhlas zájemci s nahráváním schůzky dávají při podpisu prezenční listiny.) Po obsahové stránce schůzku vedou odborníci z věcných útvarů.

Na společné ústní schůzce zájemci získají dostatek informací o záměru zadavatele. Je zde příležitost vysvětlit potřeby zadavatele a objasnit jeho očekávání, případně si jen ověřit, že zkrátka jde správným směrem. V navazující písemné části PTK se pak zájemci ve stanoveném čase vyjadřují jen k předem daným otázkám - zpravidla se takto řeší cenová a obchodní politika, stanovení předpokládané hodnoty, případně další informace, které by se dodavatelé oprávněně zdráhali uvést na společné schůzce před svojí konkurencí.

Z PTK následně pořizujeme zápis. Nejedná se o doslovný přepis, zaznamenáváme ale hlavní prvky komunikace. Tento zápis po jeho vyhotovení uveřejňujeme na profilu zadavatele a přikládáme jako součást zadávací dokumentace. Na PTK dodavatelé dostanou lepší pohled na potřeby zadavatele a ti, kteří se PTK nemohli zúčastnit, tak mohou dané získat právě přečtením zápisu.

Závěrem lze shrnout, že po dvou letech využívání institutu předběžných tržních konzultací jsme s výsledky spokojeni. Každé PTK, které jsme uspořádali, byly přínosné. Nesetkali jsme se dosud s žádnou negativní reakcí.

Věříme, že spolu s dodavateli tak přispíváme ke kultivaci prostředí veřejného zadávání. I ti ostražití dodavatelé v průběhu PTK mají možnost pochopit, že jako zadavatel hledáme nejvhodnější řešení a nebojíme se na ně obrátit. To, co my nakupujeme sporadicky, případně úplně poprvé, oni prodávají každý den. A byla by škoda takový rezervoár znalostí nevyužít při přípravě složité veřejné zakázky. Dodavatelé mají možnost pochopit, že zadavatel klade důraz na férovou soutěž. Pomalu, krok za krokem se učíme důvěřovat si, spolupracovat a chovat se jako partneři, nikoli jako nepřátelé.

Více o zkušenostech MPSV k PTK na stránkách projektu:

www.sovz.cz/instituty/predbezne-trzni-konzultace/

Petra Ingerová

Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání

www.sovz.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí